

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie

Modernizacja gospodarstw rolnych

**Metodyka doradzenia
Świadczenie usług doradczych w ramach
PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH
2014-2020**

Zatwierdzona przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
pismo SAR.drw.6547.25.2018 z dnia 26.03.2018 r.

Brwinów, marzec 2018

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3
II. Ogólne zasady świadczenia usługi doradczej „Modernizacja gospodarstw rolnych”	4
III. Dokumenty wspólne dla wszystkich usług doradczych – wykaz	8
IV. Harmonogram realizacji programu doradczego	9
V. Narzędzia pracy doradczej	10
VI. Załącznik	10

I. Wstęp

Usługa doradcza dotycząca modernizacji gospodarstw rolnych ma na celu zebranie danych z gospodarstwa rolnego niezbędnych do przeprowadzenia analizy i opracowania **Planu Rozwoju Gospodarstwa (PRG)**. Wyniki zawarte w PRG to niezbędna część informacji koniecznych do podjęcia decyzji o przyszłości gospodarstwa, kierunku rozwoju i skali produkcji. Kompleksowe i rzetelne opracowanie PRG daje odpowiedź czy inwestycja jest uzasadniona i czy doprowadzi do poprawy ogólnych wyników ekonomicznych gospodarstwa.

Beneficjent usługi

O pomoc mogą ubiegać się osoby fizyczne, osoby prawne, wspólnicy spółek cywilnych, spółki osobowe prawa handlowego, jeśli są posiadaczami samoistnymi lub zależnymi gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 553 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, z późn. zm.1), obejmującego co najmniej 1 ha i nie więcej niż 300 ha gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami, lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r. poz. 704 i 1066) w brzmieniu z dnia 12 grudnia 2014 r., – położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „gospodarstwem”.

Z usługi doradczej dotyczącej „Modernizacji gospodarstw rolnych”, może skorzystać tylko jedna osoba z gospodarstwa, która spełnia kryteria dostępu do w/w usługi – lista sprawdzająca.

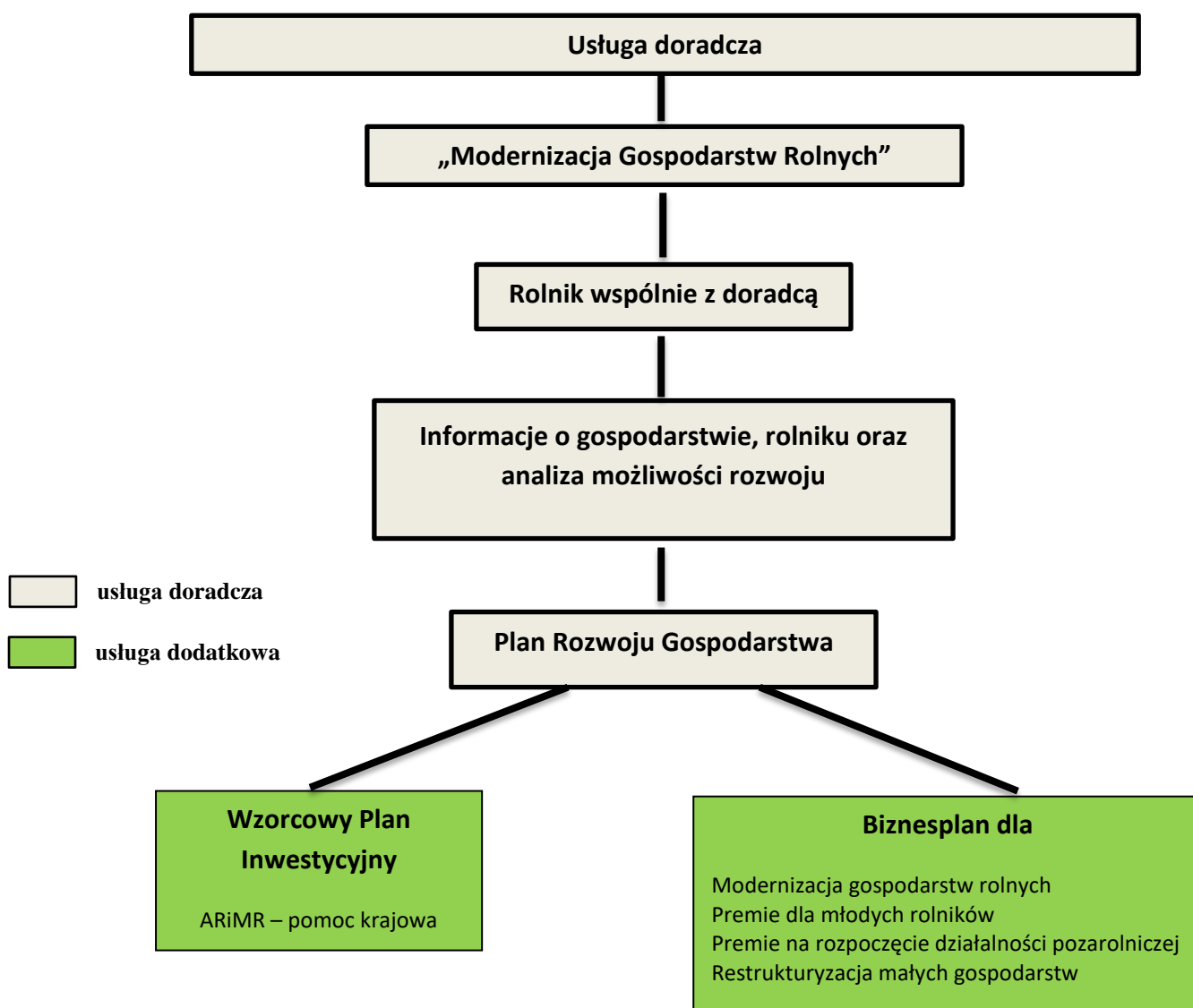
Z usługi doradczej można skorzystać jeden raz w okresie trwania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

II. Ogólne zasady świadczenia usługi doradczej „Modernizacja gospodarstw rolnych”

Usługi doradcze świadczy podmiot doradczy zgodnie z umową zawartą z instytucją wdrażającą. Rolnik, który prowadzi gospodarstwo rolne może skorzystać z usługi doradczej obejmującej analizę produkcyjno-ekonomiczną gospodarstwa oraz dokonać wyboru zaplanowanych kierunków jego rozwoju.

Usługa polegająca na opracowaniu PRG pozwoli przyjąć założenia planistyczne i wyznaczyć strategiczne cele dla dłuższej perspektywy rozwoju gospodarstwa. Ukierunkowuje ona na działania związane z możliwością skorzystania ze wsparcia finansowego w ramach innych dostępnych form pomocy po spełnieniu określonych wymagań i kryteriów dostępu.

Schemat korzystania z usługi:

Analiza gospodarstwa rolnego - planowanie

Pierwszym i podstawowym krokiem, przy „modernizacji” prowadzenia działalności rolniczej, jest sporządzenie dla gospodarstwa całościowej analizy produkcyjno -ekonomicznej. Na jej podstawie, doradca wspólnie z rolnikiem wyznaczy kierunki i możliwości rozwoju gospodarstwa oraz określi i doprecyzuje ewentualne formy wsparcia inwestycyjnego, które mogą pochodzić zarówno ze środków UE jak i krajowych. Kompleksowa analiza polegać będzie na przygotowaniu danych do opracowania Planu Rozwoju Gospodarstwa i pozwoli na podejmowanie właściwych decyzji planistycznych w zakresie modernizacji gospodarstwa.

Przebieg usługi doradczej.

Doradca wykonujący usługę każdorazowo musi uwzględniać interes prawny i ekonomiczny rolnika. Decyzję o realizacji działań zawartych w PRG podejmuje rolnik.

Zakłada się świadczenie usługi doradczej w trzech etapach.

I etap: Przygotowanie rolnika i dokumentacji jego gospodarstwa do analizy oraz sporządzania PRG.

Po zgłoszeniu przez rolnika do podmiotu doradczego¹, doradca „wizytuje i lustruje” posiadane przez rolnika gospodarstwo i dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji gospodarstwa. W swojej pracy wykorzystuje aktualną wersję formularza PRG wraz z przewodnikiem w postaci instrukcji do jego prawidłowego wypełnienia. Diagnoza obejmuje stan wyjściowy przedstawiony na podstawie dostępnych dokumentów (biznesplany, wnioski obszarowe, plany rolnośrodowiskowe, analizy, dokumenty księgowe, wypisy z rejestru gruntów, odpisy KW, itp.). Diagnoza ta uwzględnia także stan obecny gospodarstwa (park maszynowy, budynki i budowle do celów gospodarczych, prowadzona dotychczasowa produkcja roślinna i zwierzęca). Doradca dokonuje lustracji gruntów, zasiewów i plantacji trwałych oraz budynków gospodarczych, maszyn i urządzeń użytkowanych w gospodarstwie. Taka wizyta będzie początkiem wykonania kompleksowej analizy gospodarstwa, da podstawową wiedzę i stworzy ramy do sporządzenia PRG.

¹ Podmiot świadczący usługi doradcze na podstawie zawartej umowy z podmiotem wdrażającym zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 marca 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie korzystania z usług doradczych” (Dz.U.2017 poz. 692).

W trakcie wizyty doradca zapozna się z ważnymi aspektami prowadzenia gospodarstwa jak: położenie gospodarstwa, rozłóg pól, wielkość działek, siła robocza, odległość od rynku zbytu, możliwości finansowe rolnika. Dalsze wizyty w gospodarstwie będą się odbywały w terminach ustalonych przez rolnika i doradcę i odnotowane zostaną w raporcie z wykonanej usługi doradczej.

II etap: sporządzanie PRG

Doradca, po zebraniu odpowiednich danych potrzebnych do sporządzenia PRG, opracowuje dokument w wersji elektronicznej (wykorzystując aktualną wersję aplikacji). Przy czym pracuje on zgodnie z instrukcją do sporządzania PRG, posiadaną wiedzą i zgromadzoną dokumentacją, sugestiami i zaleceniami rolnika. W sytuacjach tego wymagających doradca udaje się do gospodarstwa lub w zwyczajowo przyjęty sposób kontaktuje się z rolnikiem celem uzyskania wyjaśnień, dokonania korekt, uzupełnień i poprawek.

Do opracowania PRG należy użyć wszelkich możliwych i dostępnych środków pomocnych w jak najlepszym i rzetelnym zestawieniu faktów i dokonaniu analiz dla oceny obecnych i przyszłych zdarzeń gospodarczych. Należy zwrócić uwagę na to, aby PRG był opracowany prawidłowo i zawierał elementy (cele) jak najbardziej realne i możliwe do osiągnięcia przez rolnika w gospodarstwie. Doradca podczas prac wykorzystuje swoje dotychczasowe doświadczenie, analizuje trendy rynkowe, ceny środków produkcji, ceny produktów rolniczych, rozwiązania technologiczne możliwe od zastosowania posiłkując się przy tym dostępną literaturą, czasopismami i normatywami produkcji rolniczej.

Podstawowe źródła informacji:

Skrócone normatywy produkcji rolnej

<http://www.cdr.gov.pl/broszury-publicacje/787-skrcone-normatywy-produkcji-rolnej>

Zasady doboru maszyn rolniczych w ramach PROW na lata 2014-2020

http://www.arimr.gov.pl/fileadmin/pliki/wnioski/PROW_2014_2020/MGR/2015/Zasady_do_boru_maszyn_PROW_2014-2020.pdf

Zakończenie tego etapu pracy to wydrukowanie jednej kopii PRG w wersji roboczej i przedstawienie jej rolnikowi do akceptacji.

III etap: akceptacja PRG przez rolnika

Doradca zapoznaje rolnika z poszczególnymi elementami sporządzonego w wersji roboczej PRG i omawia je zwracając szczególną uwagę na aspekty technologiczne i ekonomiczne. Analizuje wyniki, przedstawia wnioski i sugestie. Rolnik musi być świadomy, odpowiedzialny i zdecydowany do przyjęcia i realizacji opracowanego PRG w gospodarstwie. Jeśli występują uwagi, konieczność poprawek, itp. doradca dokonuje zmian w PRG, a wydruk ponownie przedstawia rolnikowi do akceptacji.

Jeśli rolnik nie ma uwag - **Plan Rozwoju Gospodarstwa** jest zatwierdzany przez umawiające się strony (rolnik i doradca) poprzez złożenie czytelnych podpisów na pierwszej stronie i następnie złożenia podpisów na wszystkich kolejnych stronach PRG.

Następnie, doradca dokonuje kopiowania całego podpisanego PRG. Oryginał otrzymuje rolnik i przechowuje go w gospodarstwie. Kopia pozostająca w dyspozycji doradcy jest przechowywana w biurze podmiotu doradczego.

W przypadku wystąpienia znaczących zmian, wynikłych w trakcie trwania usługi (już po sporządzeniu, zaakceptowaniu i przyjęciu PRG do realizacji), także należy przystąpić do aktualizacji PRG i naniesienia ewentualnych poprawek.

III. Dokumenty wspólne dla wszystkich usług doradczych – wykaz

1. Informacje o gospodarstwie, rolniku i analiza możliwości rozwoju.
2. Zakres realizacji programu doradczego.
3. Karta usługi doradczej.
4. Oświadczenie o realizacji programu doradczego.
5. Raport z realizacji programu doradczego wraz z podsumowaniem wyników PRG

IV. Harmonogram realizacji programu doradczego

(zadania i opis czynności sporządzania Planu Rozwoju Gospodarstwa)

L.p.	Zadanie	Opis czynności w ramach zadania	Dokumentacja	Etapy realizacji (w latach)
1.	Kwalifikacja wnioskodawcy i gospodarstwa	Wizyta w gospodarstwie: Sprawdzenie kryterium dostępności wnioskodawcy do usługi	Lista kontrolna PRG	I rok - przygotowanie do sporządzenia PRG
2.	Kwalifikacja wnioskodawcy i gospodarstwa c.d.	Wizyty w gospodarstwie: Prace przygotowawcze – dokumentacja do sporządzenia PRG		
3.	Sporządzenie i akceptacja PRG przez rolnika	1. Sporządzanie Planu Rozwoju Gospodarstwa – praca w biurze 2. Akceptacja PRG przez rolnika	PRG - analiza	I rok - sporządzanie PRG, poprawki, uaktualnienia i akceptacja przez rolnika
4.	Usługa dodatkowa niefinansowana z PROW (mogąca stanowić podstawę sporządzenia dokumentacji aplikacyjnej np. w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”).			

V. Narzędzia pracy doradczej

Kryterium podstawowe dostępu do usługi „Modernizacja gospodarstw rolnych” – lista sprawdzająca.

Wymagane udzielenie odpowiedzi TAK na wszystkie pytania – spełnienie kryterium dostępu.

	Kryteria dostępu	TAK/NIE
1	Osoby fizyczne, osoby prawne, wspólnicy spółek cywilnych, spółki osobowe prawa handlowego państwa członkowskiego UE	
2	Kieruje gospodarstwem ²	
3	Gospodarstwo nie korzystało dotychczas z usługi doradczej “Modernizacja gospodarstw rolnych”	
Zaznacz poprzez wstawienie znaku X		

VI. Załączniki

1. PLANOWANIE ROZWOJU GOSPODARSTWA ROLNEGO – broszura.
2. PLANOWANIE ROZWOJU GOSPODARSTWA ROLNEGO – aplikacja Excell.

² Uznaje się, że rolnik będący osobą fizyczną kieruje gospodarstwem, jeżeli ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa i podejmuje wszelkie decyzje dotyczące jego prowadzenia.